

نرخ ارز بازار غیررسمی زودگذر است و به‌زودی کاهش پیدا می‌کند

محمد رضا فرزین – رئیس کل بانک مرکزی – با اشاره به اینکه بانک مرکزی دامادگی دارد تمامی نیاز ارزی کالاهای قانونی کشور را برای کالاهای اساسی با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان و برای سایر کالاها با نرخ ارز نیمايي با نوسان جزئی تامین کند، گفت: هیچ واردات قانونی با نرخ ۶۰ هزار تومانی انجام نشده است ارز مورد نیاز تمامی کالاهای قانونی از سوی بانک مرکزی تامین می شود.

فرزین در ادامه عنوان کرد: عوامل بنیادی تاثیرگذار بر نرخ ارز از جمله نرخ رشد نقدینگی، تراز تجارت خارجی و میزان صادرات و واردات کشور در کنار رشد مناسب اقتصادی کشور روند مناسبی داشته است و عوامل بنیادی بیانگر وضعیت مناسب ارزی کشور است

رئیس کل بانک مرکزی با حضور در برنامه تلویزیونی با بیان اینکه سال گذشته با اجرای سیاست تثبیت ارز مورد نیاز کالاهای اساسی کشور با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان تامین شد و نزدیک به ۲۰ میلیارد دلار ارز مورد نیاز کالاهای اساسی با این نرخ تامین شد و نزدیک به ۵۰ میلیارد دلار ارز نیز با نرخ زیر ۴۰ هزار تومان برای واردات کالاهای قانونی و استفاده از خدمات ارز تخصیص یافت گفت: نرخ کانال ها و بازار غیر رسمی تاثیر در تامین ارز مورد نیاز کالاهای اساسی و خدمات ندارد.

پذیرش ضمانت بانکی یا اسناد خزانه به جای مالیات و عوارض ارزش افزوده

بر اساس ابلاغ سید محمدهادی سبحانیان، رئیس‌کل سازمان امور مالیاتی کشور، مبلغ مربوط به مالیات و عوارض ارزش افزوده به صورت ضمانت بانکی یا اسناد خزانه تا سررسید تعیین شده (پایان سال مالی) دریافت خواهد شد.

در این بخشنامه آمده است: به موجب مصوبه مراجع قانونی، به وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک) اجازه داده شده است تا به استناد بند (ت) ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید و ماده (۶) قانون امور گمرکی، جهت جبران کمبود نقدینگی واحدهای تولیدی و واردکنندگان کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات پزشکی، مواد اولیه و ماشین‌آلات و تجهیزات خط تولید، همانند نحوه دریافت حقوق ورودی، اخذ مبلغ مالیات و عوارض ارزش افزوده را به صورت ضمانت بانکی یا اسناد خزانه تا سررسید تعیین شده (پایان سال مالی) دریافت کند.

اختلاف ۶۰ درصدی دلار نیما و بازار آزاد باعث تقاضای کاذب دلار

یک کارشناس اقتصادی گفت: افزایش فاصله قیمتی دلار بازار آزاد و دلار نیما باعث افزایش تقاضا کاذب برای خرید دلار و افزایش قیمت در بازار آزاد شده است.

محمد غفوری کارشناس اقتصادی با بیان این که نرخ دلار در یک ماه اخیر از حوالی ۵۰ هزار تومان با رشد قیمتی به بالای ۶۰ هزار تومان رسیده است، گفت: علت افزایش قیمت دلار در مدت اخیر ریسک سیستماتیک و تقاضای بی‌هدف همین دلیل افزایش انتظارات تورمی است،

غفوری افزود: بانک مرکزی با ابزار پولی و افزایش نرخ بهره نتوانست تورم را کنترل کند و به همین دلیل رکود تورمی ایجاد شد و قیمت ارز نیز افزایش یافت، سیاست بانک مرکزی در کنترل نرخ ارز تا به اینجا جواب ن داده است، به گفته این کارشناس اقتصادی، شاهد تقاضای کاذب در ارز بازار آزاد هستیم و دلیل آن هم فاصله عمیق قیمتی بین نرخ دلار نیما و بازار آزاد است، هر چقدر این فاصله بیشتر باشد به ضرر تولید و اقتصاد کشور خواهد است، در سال گذشته حدود ۳،۵۰۰ هزار میلیارد تومان از جیب صادر کننده به جیب واردکننده رفته و باعث افزایش رانت شده است، سال گذشته اختلاف بازار نیما و آزاد حدود ۲۰ درصد بود که در شرایط فعلی به بالای ۶۰ درصد رسیده است و هر روز شاهد تقاضای سنگین در بازار نیما هستیم و با افزایش تقاضای کاذب قیمت دلار نیما و آزاد همراه هستیم.

این کارشناس در پایان گفت: بانک مرکزی اگر می‌خواهد ثباتی را در اقتصاد تجربه کند اگر بتواند دلار نیما را بالای ۴۵ هزار تومان برساند، شرایط نرخ ارز را مدیریت کند، سال جاری سال بسیار سختی برای بانک مرکزی است زیرا ریسک‌های سیستماتیک منطقه‌ای و بین المللی اقتصاد را تهدید کرده و باعث افزایش تقاضای کاذب در بازار ارز شود.

— 1402/09/21 —

بانک سرمایه‌گذار در خارج تولید خود عامل تورم است

در سال‌های اخیر مجادله بانک‌ها و تولیدکنندگان در ماجرای ایجاد تسهیلات بانکی و مسئله خلق پول و سود تسهیلات بانکی یکی از چالش‌های عمده بخش تولید در کشور شده است. کلیه ایراداتی که دستگاه حکمرانی کشور بر بانک‌ها در زمینه شرکت‌داری و ملک‌داری و فشار شبکه بانکی بر واحدهای تولیدی برای تادیه اقساط وام‌های بانکی، تاکنون گرفته است، هنوز مورد توجه سیاستگذاران اقتصادی قرار نگرفته است. اینکه بانک‌ها از طرفی حرف‌شنوی کافی از اسناد بالادستی مصوب در این حوزه ندارند و از طرفی همچنان شرکت‌هایی را از فرآیند تولید با تعطیلی واحدها خارج می‌کنند، موضوعی است که بسیاری از کارشناسان اقتصادی و فعالان کارگری تاکنون آن را آسیب شناسی کردند. علیرضا حدیدی (اقتصاددان و نایب رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری) در زمره همین کارشناسان و فعالان کارگری است که در گفتگو با وی مجادلات شبکه بانکی در مقابل تولید و اشتغال نیروی کار را واکاوی کردیم:

تاکنون در بسیاری از پرونده‌های شبکه بانکی با واحدهای تولیدی شاهد آن بودیم که بانک‌ها اقدام به تعطیلی یا تملک واحدهای تولیدی (مثل سیمان دماوند، گروه ملی فولاد و..) کردند. بسیاری از شرکت‌ها اعم از نیمه دولتی یا خصوصی نیز هنوز دچار مشکل تهیه وام یا بازپرداخت سود تسهیلات بانکی را دارند. در این زمینه آیا می‌توان شبکه بانکی کشور را به نوعی مقصر دانست که مداوم کار کارگران را دچار چالش کرده است؟

بانک‌داری در ایران بطور واقعی هیچ با بانک‌داری استاندارد نیست؛ زیرا بیشتر منابعی بانک‌ها درگیر «تسهیلات تکلیفی» است که توسط دولت به شکل دستوری باید به نهاده‌ها بدهند. وقتی شما ترازنامه بانک‌ها را در حوزه عملیات بانکی بررسی می‌کنید، می‌بینید که عموم بانک‌های کشور به سبب همین تسهیلات تکلیفی‌ای که به دولت می‌دهند، زیان‌ده محسوب می‌شوند.

حتی بهترین بانک‌های ما هنوز نتوانستند از «تله زیان» فرار کنند. اینکه آیا صورت‌های مالی بانک‌ها و زیان محاسبه شده آنان مورد تأیید حسابرسان قرار گرفته یا شکل حسابرسی آن‌ها ایراد دارد، یک بحث دیگر است. اگر به چندسال قبل برگردیم که در تحولی جدید، صورت‌های مالی بانک‌ها با یک شکل یا فرمت جدید تأیید می‌شد، و سرفصل بخش مالی بانک‌ها به گونه‌ای استاندارد حساب می‌شد، شاید گزارشات درباره زیان عملیاتی بانک‌ها بدتر از آن می‌شد که هم‌اکنون گزارش می‌شود.

در مقابل چنین میزان زیان و بانک‌ها چه اقدامی کردند که اقتصاد کشور و به ویژه بخش تولید را دچار چالش کرده است؟

در مقابل چنین زیان‌هایی، واکنش دفاعی بانک‌های ما این بوده که به جای بانک، به یک «شرکت سرمایه‌گذاری» تبدیل شدند! به عبارت بهتر، دولت به شبکه بانکی کشور در قبال آن تسهیلات تکلیفی که به شکل دستوری به بانک‌ها تحمیل کرده است، با بازگذاشتن دست‌شان نوعی «باج» داده است تا بتوانند وارد حوزه‌هایی شوند که تولید نیز مشمول آن است.

در واقع دولت مداخله کرده و بسیاری سرمایه‌گذاری بانک‌ها را محدود کرده و بسیاری از منابع بانکی که محصول سپرده‌گذاری مردم عادی است را کانالیزه کرده است. دولت مشخص کرده که تکالیف سرمایه‌گذاری بانک‌ها چیست و با قانون‌گذاری و تعیین مقررات، مشخص کرده که هر بانک چقدر در چه حوزه‌هایی چه مقدار وام و تسهیلات بدهد.

در واقع این بانک‌ها نیستند که تصمیم می‌گیرند منابع‌شان در چه حوزه‌هایی مصرف شود، بلکه خود دولت است که تعیین تکلیف می‌کند، در چنی جایی به چه حجمی سرمایه‌گذاری کنند. یعنی همان باجی که دولت در قبال تسهیلات تکلیفی به بانک‌ها در قالب امکان سرمایه‌گذاری می‌دهد نیز توسط دولت معین شده و در صورت عدم پایبندی به فرمول دولت، بانک‌ها جریمه نیز می‌شوند. مثلا در رابطه با وام‌های بخش خرید مسکن، سال قبل جرایم سنگینی برای بانک‌ها تعیین شد زیرا گفته شد که بانک‌هایی تکلیف بانک مرکزی در حوزه ارائه وام در بخش مسکن را انجام نداده است. پس در اینجا یک اصل بدیهی وجود دارد که بانک‌ها در چنین ساختاری مدام زیان داشته باشند. قاعدتا در چنین شرایطی بانک‌ها نمی‌توانند مدام زیان بدهند. لذا بانک تنها می‌تواند از طریق سایر منابعی که در دسترس‌اش قرار دارد و می‌تواند مستقل از دست درازای دولت آن را حفظ کند، در بازارهایی سرمایه‌گذاری می‌کند که سود بالایی دارند و با این کار، نه تنها زیان عملیات‌های خود را پوشش می‌دهد، بلکه حتی سود این سرمایه‌گذاری‌ها را نیز به دستگاه‌های ناظر نشان می‌دهد.

اما در بخش حقیقی اقتصاد، این یک سود واقعی مفید برای اقتصاد و تولید نیست. در اینجا این پرسش قدیمی ایجاد می‌شود که آیا وظیفه بانک‌ها همان بانکداری است یا قرار است آن‌ها مدیریت اموال، سهام‌داری و شرکت‌داری بکنند؟ اینکه بانک‌ها با ورود پول خود به بازارها آن بازارهای متنوع را ملتهب می‌کنند، تنها بخشی از اثرات این نوع ورود بانک به بخش‌های سودده اقتصاد است. مثلا بانک‌ها می‌توانند به بازارهای پرسودی مثل «واردات»، «خرید و فروش ارز و طلا»، «مسکن»

بانک و بیمه

بانک سرمایه‌گذار در خارج تولید خود عامل تورم است

...و وارد شوند که اتفاقا وارد هم شدند. در مقابل تکالیفی اجباری با توصیه دولت به‌صورت وام می‌دهند. در این چهارچوب بانک‌ها وام‌هایی می‌دهند که وقتی بعد از چند سال افراد یا نهادهای خاص نمی‌توانند (مانند پرونده امیرمنصور آریا) آن را تادیه کنند، اموال و واحدهای وام گیرنده را تملک می‌کنند. اگر این اموال تولیدی و صنعتی باشند، چون بانک‌ها شرکت‌دار نیستند، در اداره شرکت‌ها (مثل گروه ملی فولاد) دچار مشکل می‌شوند. بانک‌ها عموما در ورود به مشارکت‌های اقتصادی پروا دارند. برای مثال به افراد می‌گویند شما کار را به راه بیندازید و پروژه را شروع کن و فقط سهم پول و سود آن را به ما برگردان! این درحالی است که در ادبیات بانکداری اسلامی سود فاقد قطعیت است و بهره قطعیت دارد، اما بانک نرخ‌ی مشخص و ثابت را در قرارداد مطالبه می‌کند. یعنی فرض می‌کند شرکت در بازه زمانی ارزیابی اقتصادی کرده و قطعا مقدار برآورد شده سود را محقق می‌کند. لذا بانک‌ها دنبال مشارکت حقوقی که درگیری مدیریتی و مالکیتی دارد، تمایل به ورود ندارد. اما به دلیل شرایطی که اقتصاد ایران دارد گاهی مجبور به این مدیریت و مالکیت می‌شوند که تخصصی در آن ندارند و معمولا وضعیت شرکت‌های تحت مدیریت را بدتر می‌کنند.

تخصص بانک‌ها فقط جمع آوری منابع خرد و تجزیه آن‌ها و استفاده از آن‌ها در قالب تسهیلات اعطایی به شرکت‌ها و افراد متقاضی است و نه بیشتر! با این وجود بانکداری در ایران چون به آن معنا بانکداری نیست و رفتارهای بانک‌ها بطورکامل تحت نظارت بانک مرکزی نیست. یعنی رفتارهای بانک‌ها وجود دارد که در بازار پول آن را می‌بینیم. این رفتارهای بانک‌ها برای اقتصاد کلان می‌تواند یک تهدید تلقی شود. برای بدتری می‌کنند.

تخصص بانک‌ها فقط جمع آوری منابع خرد و تجزیه آن‌ها و استفاده از آن‌ها در قالب تسهیلات اعطایی به شرکت‌ها و افراد متقاضی است و نه بیشتر! با این وجود بانکداری در ایران چون به آن معنا بانکداری نیست و رفتارهای بانک‌ها بطورکامل تحت نظارت بانک مرکزی نیست. یعنی رفتارهای بانک‌ها وجود دارد که در بازار پول آن را می‌بینیم. این رفتارهای بانک‌ها برای اقتصاد کلان می‌تواند یک تهدید تلقی شود. برای



مثال بسیاری از نرخ‌های قرضان در حوزه سود بانکی سپرده‌ها و به ویژه سود تسهیلات است که بانک مرکزی و دولت اعلام می‌کند اما معمولا بانک‌ها در این حوزه و در بخش خلق پول به آن‌ها توجه نمی‌کنند.

بانک‌ها عمدا در پاسخ به بسیاری از انتقادات این مسئله را مطرح می‌کنند که ما در برابر تسهیلات غیرتکلیفی نیز همین مشکل را داریم. آن‌ها می‌گویند بانک‌ها نیز در شرایط تورمی زیست می‌کنند، لذا با هر نرخ سودی به هر بخشی وام بدهند، به ازای هر مقدار تسهیلات اعطایی در واقع درحال زیان دیدن هستند. آیا این شرایط خاص تورمی و زیان ادعایی در جریان اعطای تسهیلات، توجیه‌کننده رفتارهای پولی بانک‌هاست؟ یا برعکس خود این رفتارهای پولی به تورم و بحران تولید آسیب می‌زند؟ اینجا نوعی معمای مرغ و تخم‌مرغ وجود ندارد؟ یعنی خود این بانک‌ها موتور تشدید تورم نیستند؟

اگر ادعای ضرر به خاطر تورم از سوی نهادی به جز بانک مطرح می‌شد، قابل پذیرش بود. یعنی اگر این‌ها بانک نبودند، این ادعا قابل قبول‌تر بود. بانک با صندوق‌های سپرده تفاوت‌هایی معنی‌دار دارد. بانک جایی است که افراد در آن می‌توانند د سته چک بگیرند. به واسطه حساب جاری و دسته چک، بانک‌ها می‌توانند «خلق پول» کنند. به ازای هر واحد پولی که وارد بانک می‌شود، بانک می‌تواند در صورت عدم اعطای مبالغی بابت ذخیره قانونی، می‌تواند تا هر میزان که دلش می‌خواهد پول تولید کند. باوجود نرخ ذخیره قانونی، حق بانک‌ها در انتشار و خلق پول محدود می‌شود. یعنی اگر نرخ ذخیره قانونی ۲۰ درصد باشد، به ازای هر یک واحد پولی که وارد بانک می‌شود، ۵ واحد پول می‌توانید پول تولید شود. به تدریج نرخ سود پول کاهش پیدا می‌کند، اما وقتی تسهیلات و وام می‌دهید، به مرور با نرخ بالاتری آن‌ها را پرداخت می‌کنید.

به این اعتبار، مابه تفاوت نرخ سپرده‌گذاری و نرخ وام و تسهیلات اعطایی، تفاوت سودی است که بانک در این میان می‌برد. به همین خاطر، هر بانکی که بتواند بیشتر خلق پول کند، و این پول خلق شده بجای انباشت مدام در گردش بوده و به بانک رفت و برگشت کند (سرعت و حجم گردش بالا باشد) خودبه‌خود بانک در همین شرایط تورمی سود می‌کند.

این مثال وقتی یک واحد پول وارد بانک می‌شود، با کسر ۲۰ درصد ذخیره قانونی، شما می‌توانید ۰٫۸ آن واحد پول را وام و تسهیلات بدهید. وقتی این وام را دادید، دوباره آن ۰٫۸ واحد پول وام داده شده در چرخه بانک قرار می‌گیرد. به همین ترتیب، در هر سری گردش آن پول، با کسر ۲۰ درصد، بانک می‌تواند وام



— 1402/09/21 —

هزینه سیگار ایرانیان بیشتر از سرمایه‌گذاری معادن است!

روزنامه فرهیختگان برآورد کرد که هزینه سیگار ایرانیان بیشتر از سرمایه‌گذاری معادن است!
سازمان معادن کشور با مصرف دخانیات خانوارهای ایرانی یک نکته تلخی را نشان می‌دهد، اینکه رقم سرمایه‌گذاری در بخش معدن طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ همواره کمتر از هزینه دخانیات خانوارهاست. برای مثال در سال ۱۴۰۱ درحالی رقم هزینه دخانیات ایرانی‌ها حدود ۷/۱۷ همت بوده که رقم سرمایه‌گذاری در بخش معدن ۳/۱۳ درصد در سال‌های اخیر رسیده است.
آمارها نشان می‌دهد تنها ۷ درصد از معادن کشور اکتشاف شده و ظرفیت‌های زیادی بلااستفاده است از سوی دیگر سهم بخش معدن از تولید ناخالص داخلی ایران از زیر یک درصد تا سال ۱۳۹۵ به ۵/۲ تا ۳ درصد در سال‌های اخیر رسیده است.
رقم سرمایه‌گذاری در بخش استخراج معدن رشد قابل توجهی داشته اما آمارها نشان می‌دهد رقم سرمایه‌گذاری در معادن کشور سالانه از ۳۰۰میلیون دلار فراتر رفته است.

— 1402/09/21 —

چک الکترونیک در سال ۱۴۰۳ فراگیر می شود

محرمان معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی ارتقا و تقویت سامانه های نظارتی بانک مرکزی در راستای انجام وظایف اصلی بانک یعنی کنترل تورم را از مهمترین اقدامات حوزه فناوری های نوین در سال ۱۴۰۲ برشمرد و گفت: برای کنترل تورم، بانک مرکزی نیازمند کنترل خلق نقدینگی توسط بانک هاست و در این زمینه از سامانه های نظارتی متنوعی بهره می برد که در سال ۱۴۰۲ با ارتقا این سامانه ها، بانک مرکزی از ظرفیت نظارتی آنها برای نظارت بر بانک ها و روند خلق پول بهره برد. از آثار استفاده این سامانه ها در کنار برنامه ها و سیاست های بخش های نظارتی و اقتصادی بانک مرکزی می توان به کنترل خلق نقدینگی در محدوده هدفگذاری شده اشاره کردکه در نهایت به روند کاهش نرخ تورم نیز منجر شد.

معاون بانک مرکزی همچنین از بهره گیری از سامانه‌های نوین بانک مرکزی برای مقابله برخط با تراکنش‌های شبکه قمار و جلوگیری از سایر جرایم بانکی و راه اندازی آزمایشی ریال دیجیتال از دیگر اقدامات بانک مرکزی در حوزه فناوری های نوین نام برد.

محرمان در خصوص دستاوردهای بین المللی حوزه فناوری های نوین گفت: پروژه اتصال شبکه پرداخت شتاب کشور به شبکه پرداخت

میر روسیه در سال گذشته عملیاتی شد تا برای تبادلات بین المللی و همچنین رفاه گردشگران بین دو کشور مورد استفاده قرار می گیرد. همچنین اتصال سامانه پیام رسان سپام به سامانه SPFS که در تبادل پیام های مالی بین دو کشور و عرصه بین الملل مورد استفاده است در سال ۱۴۰۲ عملیاتی شد.

معاون بانک مرکزی از سامانه سیاق به عنوان دستاورد مهم دیگر این حوزه در سال ۱۴۰۲ نام برد و گفت: پیش از این اجرایی شدن حکم توقیف اموال فرد محکوم ، ۲۰۰ روز به طول می‌انجامد اما در حال حاضر با سامانه سیاق طی چند دقیقه تمام دارایی فرد در همه بانک‌ها قابل شناسایی و ضبط شدن است که این موضوع تحولی بزرگ در حوزه قضایی به شمار می رود. معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی در خصوص پروژه چک الکترونیک تصریح کرد: در حال حاضر ۱۲ بانک مجوز به سیستم صدور چک الکترونیکی هستند و به تدریج همه بانک‌ها به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است. چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است.

چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است. چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است. چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است.

چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است. چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است. چک‌های الکترونیک فعلا در بانک صادر کننده به این سیستم مجهز می‌شوند و همچنین تمام بانک ها در حال حاضر مجوز به سیستم پذیرش چک الکترونیک هستند. بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته چک کاغذی تا سه سال آینده در شبکه بانکی حذف و چک الکترونیکی جایگزین می‌شود. تا کنون ۲۳۰ هزار فقره چک الکترونیکی توسط مشتریان بانک‌ها صادر شده که ۲۰۰ هزار فقره آن در شبکه بانکی کارسازی شده است.